

**LÄNSRÄTTEN I
NORRBOTTENS LÄN**

DOM
2009-12-18
Meddelad i
Luleå

Mål nr
2194-09 E
Rotel 2

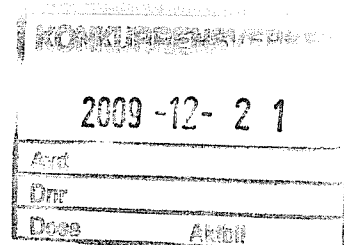
Föredragande: C. Andersson

SÖKANDE

Idépoolen i Piteå Aktiebolag, 556544-1408
Batterigatan 3
941 47 Piteå

MOTPART

Aktiebolaget PiteEnergi, 556330-9227
Box 738
941 28 Piteå

SAKEN

Upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

LÄNSRÄTTENS AVGÖRANDE

Länsrätten bifaller Idépoolen i Piteå Aktiebolags ansökan om överprövning och upphäver tilldelningsbeslutet samt förordnar att Aktiebolaget PiteE-nergis upphandling avseende skyddskläder, skyddsskor och civila arbetskläder skall rättas. Rättelse skall ske på så sätt att hela anbudsutvärderingen skall göras om utan beaktande av Björnkläder AB:s och Ahlsell Sverige AB:s anbud i de delar de avser skyddskläder.

Dok.Id 63583

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 41

Telefon
0920-29 54 90
E-post: lansratteninorbotten@dom.se
www.dom.se

Telefax
0920-29 54 98

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND

Aktiebolaget PiteEnergi (PiteEnergi) har genomfört en upphandling (förenklat förfarande) av skyddskläder och skyddsskor och civila arbetskläder. Av tilldelningsbesked den 3 november 2009 framgår att PiteEnergi antagit Björnkläder AB (Björnkläder) som leverantör.

I beslut den 12 november 2009 har länsrätten på ansökan av Idépoolen i Piteå Aktiebolag (Idépoolen) förordnat att aktuell upphandling inte får avslutas innan länsrätten beslutat något annat.

YRKANDEN M.M.

Idépoolen

Idépoolen har ansökt om överprövning och i första hand yrkat att länsrätten skall besluta att upphandlingen skall rättas samt i andra hand att länsrätten förordnar att upphandlingen skall göras om. Idépoolen har till stöd för sin talan uppgett bl.a. följande. Efter anbudstidens utgång sammanställdes inkomna anbud i en anbudsutvärdering. Samtliga sju anbudsgivare ansågs uppfylla kvalificeringsfasen, dvs. anbuden motsvarade uppställda skallkrav. De bolag som fick högst poäng var i rangordningen Björnkläder, Ahlsell Sverige AB (Ahlsell) och Idépoolen. Såväl Idépoolen som Björnkläder och Ahlsell fick högsta poäng för service men Björnkläders pris var lägre än bolagets, varför Björnkläder i den delen fick tio poäng mot bolagets åtta poäng och vann upphandlingen.

Av förfrågan framgår inte tydligt om PiteEnergi anser att prövningen av hur inkomna anbud uppfyller ställda skallkrav skall ske i kvalifikations- eller tilldelningsfasen, vilket står i strid med principen om transparens. PiteEnergis bedömning av skallkrav och utvärdering brister i såväl förut-

sägbarhet som likabehandling. Idépoolen har lidit eller riskerat att lida skada till följd härav.

I upphandlingen har PiteEnergi använt sig av en utvärderingsmodell baserad på kvalitetskrav som angetts i förfrågningsunderlaget under punkt 1.6 ”Fabrikat”. Där anger PiteEnergi att ”Det står anbudsgivare fritt att lämna anbud på kvalitets- och utförandemässigt likvärdiga produkter av annat fabrikat än vad som i vissa fall angivits i anbudsspecifikationen.”

PiteEnergi har därefter i bilaga 2A ”Avtalsspecifikation skyddskläder” angett vad som avses med kvalitet och funktion. Där har man i detalj preciserat vilka krav som gäller för respektive produktgrupp. Skyddskläder (varsel, flamskyddade samt ljusbågeskyddade kläder, överdelar varsel klass 3, underdelar klass 2). Förfrågningsunderlaget ger genom sin utformning en tydlig angivelse att det är nödvändigt att uppfylla alla krav.

PiteEnergi har utvärderat såväl Björnkläders som Ahlsells anbud trots att anbudslämnarna inte uppfyller samtliga krav på produkterna enligt förfrågningsunderlaget med bilagor. Björnkläder har i sitt anbud frångått kraven som ställts på produkterna i position 8-12 och Ahlsell har frångått kraven i position 6 samt 8-12. Bl.a. avviker de från kraven på flamskydd vilket är graverande och i slutändan en säkerhetsrisk för den personal på PiteEnergi som skall använda plaggen. Bolagens anbud kan därför inte antas.

De angivna produkterna i Björnkläders och Ahlsells anbud är dessutom väsentligt billigare genom att de inte uppfyller de uppställda kraven i bilaga 2A. Idépoolen har i sitt anbud uppfyllt den detaljerade kravspecifikationen som uppställts i upphandlingen och detta har självklart inneburit att Idépoolen hamnat i ett ur konkurrenshänseende sämre läge i jämförelse med Björnkläder och Ahlsell. Avstegen från uppställda kravspecifikationer har inneburit att Björnkläder och Ahlsell kunnat sänka sitt pris i förhållan-

de till sina konkurrenter. Om bolaget givits tillfälle att på samma sätt avvika från de krav som PiteEnergi ställt upp i aktuella hänseenden skulle bolagets pris klart ha understigit den anbudssumma som Björnkläder och Ahlsell angett.

I vart fall är det inte tydligt i vilken utsträckning anbudsgivaren tillåts avvika från ställda krav för att gå vidare till utvärdering av anbudet.

PiteEnergi

PiteEnergi har medgett bifall till Idépoolens ansökan, yrkat att upphandlingen i första hand skall rättas och i andra hand göras om samt anfört bl.a. följande. PiteEnergi har funnit att Idépoolens yrkande är korrekt. Det förfrågningsunderlag som ligger till grund för upphandlingen har en oklarhet vad gäller krav på skyddsklass på kläderna. PiteEnergi motsäger sig därför inte yrkandena. Upphandlingen skall därför i första hand rättas på så sätt att anbudet från Björnkläder och Ahlsell skall uteslutas från upphandlingen på grund av att de inte uppfyller i avtalsspecifikationen angivna krav på varsel, flamskydd samt ljusbågstestade kläder. I andra hand skall upphandlingen göras om.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Enligt 1 kap. 2 § LOU skall endast 15 och 16 kap. tillämpas i fråga om upphandling som avser andra kontrakt vars värde understiger de tröskelvärden som anges i lagen.

I 1 kap. 9 § LOU anges principerna för offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid

upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 12 kap. 1 § LOU skall en upphandlande myndighet anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller det anbud som innehåller det lägsta priset. Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, skall myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd. En upphandlande myndighet skall i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

Enligt 15 kap. 2 § LOU skall vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas även 1 kap., 2 kap., 5 kap., 11 kap. 6 §, 13 kap. och 16 kap.

Enligt 15 kap. 16 § LOU skall en upphandlande myndighet anta antingen 1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, eller 2. det anbud som har lägst pris. Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga skall göras enligt 12 kap. 1 § 2 st. Den upphandlande myndigheten skall antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket viktas vid bedömningen av vilket anbud som är det mest fördelaktiga eller ange kriterierna i fallande prioritetsordning. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Kriterieviktningen eller prioritetsordningen skall anges i annonsen om upphandling, i ansökningsinbjudan eller i förfrågningsunderlaget.

Enligt 16 kap. 1 § första stycket LOU får en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol ansöka om åtgärder enligt nämnda paragraf. Enligt

tredje stycket får en ansökan inte prövas efter den tidpunkt då det finns ett kontrakt. Den får dock prövas till dess att tio dagar gått från det att 1. den upphandlande myndigheten lämnat underrättelse enligt 9 kap. 9 § till anbudssökandena eller anbudsgivarna, eller 2. rätten, om den har fattat ett interimistiskt beslut, upphävt det beslutet.

Av 16 kap. 2 § LOU framgår att rätten skall besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada.

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAGET

Förfrågningsunderlagets innehåll i vissa delar anges nedan numrerade i enlighet med förfrågningsunderlaget.

1.5 Omfattning – Upphandlingen omfattar PiteEnergis huvudsakliga behov av yrkesanpassade skyddskläder och skyddsskor för PiteEnergis anställda.

1.5.1 Skyddskläder – För skyddskläder skall anbudsgivaren nettoprissätta de i anbudsspecifikationen (bilaga 2 A) angivna artiklarna.

1.6 Fabrikat – I anbudsspecifikationen kan fabrikat, produktnamn, artikelnummer m.m. vara angivna. Dessa skall ses som en vägledning över den kvalitet/standard som PiteEnergi efterfrågar och som anbudsgivaren skall möta. Det står anbudsgivare fritt att lämna anbud på kvalitets- och utförandemässigt likvärdiga produkter av annat fabrikat än vad som i vissa fall angetts i anbudsspecifikationen. Det är då viktigt att ange detta i anbudsspecifikationen (kommentarsfältet) bilagor 2 A, 2 B, samt beskrivning av dessa via broschyrer eller webblänk.

2.6 Anbudet – Anbudsbegäran, detta förfrågningsunderlag och övriga bilagor innehåller ett antal obligatoriska krav (märkta med ”skall”). Ett anbud prövas, utvärderas och antas endast under förutsättning att dessa krav är uppfyllda. Kraven avser såväl anbudsgivaren som efterfrågad vara eller tjänst. Om kraven inte uppfylls kan anbuden komma att förkastas. Anbudet skall innehålla en uttrycklig bekräftelse på att leverantören godtar

samtliga villkor. Anbud som innehåller ändringar, förbehåll eller tillägg till dessa avtalsvillkor (orent anbud) kan komma att förkastas.

2.8 Prövning av inkomna anbud – Prövning av anbud sker i två steg. Denna kommer att ske utifrån anbudsgivarens skriftliga redogörelser i anbudet.

1. Kvalificeringsfas – Här kontrolleras att krav (angivna med skall) på anbudet och anbudsgivaren, enligt punkt 2.10 nedan, samt att övriga krav i förfrågningsunderlaget och dess bilagor är uppfyllda.

2. Utvärderingsfas – I utvärderingsfasen utvärderas de anbud som gått vidare från kvalificeringsfasen. Prövning kommer att ske enligt den princip samt de kriterier som redovisas under ”Utvärderingskriterier”, punkt 2.16 nedan. Där redovisas också hur kriterierna viktas.

2.9 Krav och önskemål på anbudsgivaren – Nedan är krav angivna med skall och önskemål med bör.

2.14.1 och 2.14.2 – Enligt 2.14.1 och 2.14.2 är utvärderingskriterierna kostnad (60 %) och service (40 %).

4. Anbud och anbudsuppgifter – För att utvärderingen av lämnade anbud ska bli så effektiv och objektiv som möjligt är det viktigt att anbudsgivarna lämnar anbud på ett sådant sätt att AB PiteEnergi kan jämföra svaren. Hänvisning till andra typer av dokument än de nedan uppräknade t ex broschyrer eller motsvarande godtas inte. Om anbudet inte överensstämmer med nedanstående kan anbudet komma att förkastas.

Bifoga följande till ert anbud:

A. Bifogad anbudsspecifikation (bilaga 2 A, 2 B) med uppgifter om offereerade fabrikat samt priser och rabatter för de mest frekventa produkterna. Anbudsspecifikationen skall lämnas på bifogad pappersblankett samt elektroniskt (format MS Excel).

Avtalsspecifikation skyddskläder

Skyddskläder (varsel, flamskyddade samt ljusbågstestade kläder, överdelar varsel klass 3, underdelar klass 2)

Skyddskläder (varsel, flamskyddade kläder, överdelar varsel klass 3, underdelar klass 2)

Skyddskläder (flamskyddade)

Övrigt (flamskyddade)

SKÄLEN FÖR LÄNSRÄTTENS AVGÖRANDE

Under de rättsprinciper som omfattas av 1 kap. 9 § LOU faller principen om transparens. Med transparens avses främst skyldigheten för den upphandlande myndigheten att lämna information om upphandling och det praktiska tillvägagångssättet vid denna samt rätten för leverantörer att få tillgång till denna information så att de i förväg känner till vad som gäller vid upphandlingen. Förfrågningsunderlaget skall vara tydligt utformat. 1 kap. 9 § LOU innebär även att anbud i vilket skall-krav frångåtts inte får antas av den upphandlande myndigheten.

Enligt aktuellt förfrågningsunderlag punkt 1.6 kan det i anbudsspecifikationen vara angett fabrikat, produktnamn, artikelnummer m.m. och att dessa skall ses som en vägledning över den kvalitet/standard som PiteEnergi efterfrågar och som anbudsgivaren skall möta. Av förfrågningsunderlaget punkt 2.6 framgår även att anbud som inte uppfyller skall-kraven inte kommer att gå vidare till utvärderingen.

I avtalsspecifikationen finns ett antal rubriker efter vilka det inom parentes anges ex. ”varsel, flamskyddade samt ljusbågstestade kläder, Överdelar varsel klass 3, underdelar klass 2”. Med hänsyn till lydelsen i punkt 1.6 i förfrågningsunderlaget anser länsrätten att underlaget rimligen måste uppfattas så att det som PiteEnergi angett inom parenteserna är sådant som anbudsgivarens produkter skall möta.

Av Björkläders och Ahlsells anbud framgår att de lämnat anbud på skyddskläder som i vissa fall saknar flamskydd eller varsel. Det anges visserligen i punkt 1.6 i förfrågningsunderlaget att det står anbudsgivare fritt att lämna anbud på kvalitets- och utförandemässigt likvärdiga produkter av annat fabrikat än vad som angetts i anbudsspecifikationen men att det då ska lämnas uppgift om detta i specifikationens kommentarfält.

PiteEnergi har dock inte gjort gällande att de aktuella produkterna i Björnkläders och Ahlsells anbud är likvärdiga. Tvärtom har PiteEnergi anfört att bolagens anbud bör uteslutas från upphandlingen på grund av att de inte uppfyller i avtalsspecifikationen angivna krav.

Mot denna bakgrund finner länsrätten visat att PiteEnergi brutit mot 1 kap. 9 § LOU genom att inte förkasta anbud som inte uppfyller ställda skall-krav. Detta får anses ha medfört att Idépoolen har lidit eller kan komma att lida skada i den mening som avses i 16 kap. 2 § LOU. Skäl för ingripande enligt 16 kap. 2 § LOU föreligger därför på denna grund

Eftersom aktuellt fel inte är hänförligt till upphandlingens konkurrensuppsökande skede är det tillräckligt att upphandlingen rättas. Frågan är då hur rättelse ska ske.

Enligt förfrågningsunderlaget, punkt 2.1, är upphandlingen indelad i två huvudgrupper, skyddskläder och skyddskor. Anbud kan lämnas på en eller samtliga delar. Såväl Björnkläder som Ahlsell har lämnat anbud på båda grupperna. I förfrågningsunderlagets utvärderingsdel, punkt 2.14, har också en uppdelning på huvudgrupperna skett. Enligt anbudsutvärderingen har vidare de två huvudgrupperna utvärderats för sig, varvid Björnkläder har kommit på första plats i båda utvärderingarna. Tilldelningsbeslutet omfattar bägge huvudgrupper. I Idépoolens ansökan om överprövning har dock bara framförts klagomål på upphandlingen i den del den avser skyddskläder. Mot denna bakgrund finner länsrätten att rättelse ska ske på så sätt att tilldelningsbeslutet upphävs och anbudsutvärderingen görs om utan beaktande av Björnkläders och Ahlsells anbud i de delar de avser skyddskläder.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/IC)

Eva Beselin

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.